

СЯЛЯНСКАЯ ШІВА

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Выходзе два разы ў тыдзень — у сераду і ў суботу нананіцы.

Адрас Рэдакцыі й Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ,
ПОЛАЦКАЯ 4. — (WILNO, POŁOCKA 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 га-
дзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграшчы у два даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі.

Цана абвестак:

на 1-ай старонцы 30 гр., 2 і 3-ай — 25 гр. і на
4-ай — 20 гр. за радок дробнага друку у вад-
най палосцы. Жадаючыя іншых абвестак павін-
ны звярнуцца да Адміністрацыі.

ТОЕ САМАЕ.

Паданая асобна ў гэтым нумары вест-ка аб гутарках пасла Ф. Ярэміча з кіраўніком міністэрства асьветы п. Бартлем патрабуе пэўнага асьвятленьня з нашага боку. Перадусім кідаецца тут у вочы той факт, што п. Ярэміч не па сваёй ініцыятыве пайшоў да міністра, а дзякуючы запросінам.

Старшыня Беларускага Клубу ў гутарках з міністрам заявіў, што Клуб дамагаецца ад ураду спюньненьня ўсіх постулатаў, якія былі клубам паданы яшчэ вясной. Той ці іншы атказ п. міністра на гэтую заяву, ёсьць ведама, адразу нават часткова не разьвязае беларускага школьнага пытання ў Заходняе Беларусі. Каб магчы зрабіць пэўныя вывады, трэба азірацца на фактах, якія жыцьцё нам прыносе і якія гавораць аб адносінах польскага ўраду да Беларусаў.

Прыпамінаем, як польскі ўрад пасля далучэньня Віленшчыны ў 1922 г. зачыніў 350 беларускіх пачатковых школ, што ўжо існавалі на абшарах Віленшчыны, Наваградчыны і Беластоцчыны і зьліквідаваў 2 беларускія сямінары. У гэтым часе м. Пілсудскі быў Начальнікам Польскай Дзяржавы, а п. Бартэль быў у кабінэце Міністраў, як міністар чугункі. Крыху пазьней у 1923 г. пачынаюцца напады у Заходняй Беларусі. Абураны народ за свае крыўды і зьдзекі з боку адміністрацыі і паноў ня мог больш цяраць і рукамі адзінак і цэльна арганізаваных групаў пачаў выяўляць свой гнеў! Напады трываюць даволі доўга, улады і польскае грамадзянства ўстрыжаны. Сярод польскіх упраўляючых колаў пачынаюць гаварыць аб зьмене палітыкі адносна да Беларусаў, Украінцаў і Літоўцаў.

Вось як рэзультат гэтае зьмены выйшлі з Сойму г. н. языковыя законы, якія былі апрацаваны і праведзены бяз згоды прадстаўнікоў нацыянальных меншасьцяў у Сойме і Сэнаце. Рэзультатам гэтае зьмены польскае палітыкі было толькі тое, што апошнія 22 беларускія школы былі зачынены, або перароблены на польскія ці утравістычныя.

Што датычыць новых школ, то на аснове языковых законаў дагэтуль ніводная беларуская школа не паўстала, затое за складаньне школьных дэкларацыяў ген. Янушайціс—Наваградзкі ваявода арыштаваў 1380 Беларусаў і пасадзіў іх у вастрог. Мала таго, міністар Ст. Грабскі павёў паход на Беларускія Гімназіі і хацеў перарабіць іх на утравістычныя. Толькі дружнае, смелае і супольнае выступленьне ўсіх нацыянальных меншасьцяў проці загаду Грабскага не пазволіла міністру перарабіць Беларускія Гімназіі й гімназіі іншых меншасьцяў на польскія.

Ідучы далей спатыкаем “пару маёвага перавароту”. Што-ж яна нам дала?

Тое самае, што далі Беларусам усе польскія ўрады. П. Бартэль як старшыня Рады Міністраў толькі дэклараваў, што ўрад мае кардынальна зьмяніць свае адносіны да тэрытор’яльных меншасьцяў, а фактычна жыцьцё йшло сваёй дарогай пратоптанай і ўплянаванай мін. Грабскім—ніводнай беларускай школы ўрадавай урад Бартэля ня адчыніў, хоць дэкларацыі ўжо даўно пададзены!

Мала гэтага, урад Пілсудскага—Бартэля не даў дазволу Беларускаму Інстытуту Гаспадаркі і Культуры на адчыненне нават прыватных беларускіх школ. Гэты-ж самы ўрад ня даў дазволу на Беларускую Сэмінарыю, на коопэратыўна-гандлёвыя курсы і прыслаў адмоўны адказ праз віленскага Куратара на заяву на 6-ці месячныя беларускія вучыцельскія курсы.

І вось, у гэтым часе, калі ўлады ціснучь беларускі культурна-просьветны рух, на шпальтах польскіх газет амаль што ня кожны дзень бачым, што там нейдзе ў Варшаве зьбіраўся нейкі ўрадавы камітэт да нацыянальных меншасьцяў, што ён быццам нешта рабіць і г. д.

Вось, у гэтым самым часе, калі п. Бартэль выпускае ў сьвет “Крэсавы цыркуляр”, калі куратар забараняе вучыцельскія курсы, ягоны начальнік, той самы міністар Бартэль запрашае Старшыню Беларускага пасольскага клубу да сябе, каб нешта Беларусам даць, а мо на’т даць і тыя курсы якія ўжо куратар забараніў.

Гэта ўжо выглядае больш як на гульню ў палітыку!

Не, Паночкі Бартэлі, відаць ня суджана вам разьвязаць беларускага школьнага пытання, бо вы ня можаце зыйсьці са сьцежкі пратоптанай міністрам Ст. Грабскім!

Адам Асьветны.

Каталёнскі мэморыял.

Каталёнцы гэта некалькімільённы народ, які знаходзіцца ў граніцах Гішпаніі, а крыху і ў паўднёвай Францыі. Каталёнцы маюць сваю культуру й імкнуча да свайго вызваленьня.

Гішпанскі ўрад пераследуе Каталёнцаў, так як Палякі Беларусаў.

Пасол Ф. Ярэміч, які таксама быў у Жэнэве на конгрэсе, нацыянальных меншасьцяў, дзе пазнаёміўся з прадстаўнікамі Каталёнскага Народу. Нацыянальная сьведомасьць, гарт і культура каталёнскай дэлегацыі вельмі добрае ўражэньне зрабіла на беларускага пасла.

У сувязі з тым, што часць каталёнскіх эмігрантаў у Францыі гатавалася да паўстаньня проці Гішпаніі і з гэтага мелі ахвоту скарыстаць італьянскія фашысты, каталёнская дэлегацыя падала камітэту конгрэсу нацыянальных меншасьцяў мэморыял, каб гэтакім парадкам звярнуць увагу на ненармальнае палажэньне Каталёнцаў пад уладай Гішпаніі. Камітэт конгрэсу пераслаў гэты мэморыял таксама паслу Ф. Ярэмічу, як беларускаму прад-

стаўніку на конгрэсе нацыянальных меншасьцяў у Жэнэве.

Каталёнская дэлегацыя, каторая ўсе аўтономічныя партыі прадстаўляла на конгрэсе нацыянальных меншасьцяў, які быў сёлета ў Жэнэве звярнула ўвагу чуткіх душаў на небаспечнасьць, якая можа стацца, калі праблема т. зв. меншасьцяў як і тая, што звязуецца з каталёнскім пытаньнем, ня будзе справядліва разьвязана. Мы кажам, што няма таго хто-бы верыў, што каталёнская праблема будзе задушана. Каталёнская дэлегацыя дамагалася на названым конгрэсе грамадзкіх праваў Каталёнцам. Правы гэтыя раней былі падняты на высокую ступень адумывсловых гаранцыяў згодна з правам на самаазначэньне.

„Пакуль праўда і грамадзянскія правы людзкія ня будуць у нас ізноў устанавлены, кажучь Каталёнцы (дэлегацыя) і пакуль мінімум волі для нашага народа ня будзе запэўнена, патуль жарало непарадкаў у нас і вонка нас, каторыя робіць небяспечнасьць міжнароднай згодзе і дае столькі клопату дэлегатам у Жэнэве, ня высьхне. Справа гэтая ёсьць сур’эзная з цяжкімі сьледамкамі. Дае яна пачатак таму, што з Каталёнцаў могуць зрабіцца людзі гвалту, хоць яшчэ да гэтага не дайшло, бо было шмат галасоў за тое, каб разьвязаць справу ў згодзе, але малыя здабыткі, якія народ дастаў пад уладай констытуцыйнай у Гішпаніі, зьніштожаны былі ваеннымі дыктатарамі.

Толькі прайшло пяць дзён як паўстаў урад генэрала Прымо дэ Рывэра, а быў ужо падпісаны каралём Альфонсам дэкрэт, каторы даў пачатак цэламу сыягу ўцісьненьняў Каталёнцаў. Апрача агульных мераў уціску, што ўвляла дыктатура, як напр. узмацненьне артыкулу аб цэнтралізацыі, зачыненні парламэнтаў, узмацненьні прэсавай цэнзуры, скасаванні мандатаў паслоў з правінцыі і іх мескіх радцаў і г. д. і г. д. гішпанскі ўрад нарабіў такіх загадаў, што блага прышлося ад іх Каталёнцам. Мова каталёнская была выгнана з грамадзкіх і ўрадавых устаноў, а нават тапілі гэтую мову і ў прыватных інстытутуях. Усе каталёнскія клубы зачынілі. Забаранілі выстаўляць заўсёгды паважаньня каталёнскія сьцягі і зайшло так далёка, што сталі праследаваць каталёнскія скокі і песні. Генэральная дырэкцыя школаў забараніла вучыцалём ужываць у школах іншае мовы апрача гішпанскае. Разьвязалі да 200 гурткоў маладзёжы, каторая мела на мэце падтрымліваць каталёнскую культуру. Краскавыя гулі былі забаронены. Болі як 20 каталёнскіх газэтаў было зачынена ў працягу першага году дырэкторыі; ськінулі 15 профэсароў з прамысловага ўнівэрсытэту. Унівэрсытэт гэты быў запэўнены „дэпутатамі з Барселёны і з народных камітэтаў“. Пасадзілі ў турму болі як 200 бурмістраў, райцаў, генэралаў, якія належалі да статуту аўтономічнага, аб якім мы ўжо гаварылі. З таго часу сталі ціснучь кожнага, хто хоць трохі быў запоздраны ў сымпатыі да чогось каталёнскага. Але сталі здарацца выпадкі большай меры. Прававая Рада ў Барселёне была арыштована і выслана; калі яна асьмелілася ўпірацца „яго вялікасьці“ ў тым самым дню, як ей была прыказана ня ўжываць болей роднай мовы. Але дэкрэты аб пераследаваньні ня стаялі на месце.

Выпушчаліся каральныя загады, каторыя так далёка заходзілі, што задэражавалі ўсю гаспадарку і вылучалі з праваў грамадзян. Паводле новых разьясненьняў шэфаў дырэкторыі, кожны грамадзянін каталёнскі, калі ён належаў да аўтономічнай партыі, не карыстаўся абаронаю права.

Каталёнцы згубілі ўселякаю надзею і зьне-

цярплівіліся, як напр. Мачыя й яго сябры, якія ня спадзяваліся, каб каталёнская праблема была развязаана юрыдычнымі й дыплематычнымі спосабамі. Лічба абезнадзеяных павялічаецца з дня на дзень і цяпер можна сказаць, пакуль каталёнская праблема ня будзе развязана, будзе яна стаць пагрозай перад мірам эўрапейскім, бо яна лучыцца з праблемай міжземнаморскай і ўсёгды знайдучца людзі, каторыя скарыстаюць з настрою Каталёнцаў і павядуць яго імкненні ў сваім інтэрэсе. Гэтае ў пачатку здушанае паўстаньне, каторая была адкрыта на гішпанска-францускай граніцы, паказуе на цёмныя махінацыі некаторых міжземных гаспадарстваў.

На конгрэсе эўрапейскім каталёнская дэлегацыя заявіла, што Каталёнцы можа болі, як таго хацець можна, шукаюць супакойнага развязання сваёй справы. Каталёнцы хочаць ў супакой і праве зрабіць тую нараву, каторая запэўніць ім рэжым свабоды; трэба ім вярнуць забраныя дыктатурае правы грамадзкія і пашану, якія ім належацца. Трэба яму гварантыю на свой так бліскуча пачаты рух развой, каб перад усім сьветом на ібэрыіскім (пірэнейскім) паўвостраве граць сваю супакойнаю палітычнаю ролю да якой маюць яны поўнае права.

3 Заходзяе Беларусь.

20 проц. памогі самаўрадавым ураднікам.

Міністар унутраных справаў Складкоўскі выдаў ваяводам дыркуляр, каб самаўрадавыя ўраднікі дасталі 20 проц. памогі.

Самаўрадавыя ўрады могуць ня выплаціць гэтае памогі толькі тады, калі на гэта не дазваляюць мясцовыя варункі.

Усё добра тамака, дзе насяленьне карыстаецца з належных яму правоў. Але ў нас праўды самаўрадаў няма, а ўраднікамі „самаўрадавымі“ ёсьць толькі адны паны, дык і выйдзе, што крывавым сялянскім грошам будзь плаціць паном большыя пэнсы.

Пасол Ф. Ярэмч у міністра асьветы.

У суботу 4 г. м. кіраўнік міністэрства асьветы п. Бартэль запрасіў да сябе старшыню Беларускага Пасольскага Клюбам, пасла Ф. Ярэмча.

У гутарках п. Ярэмч заявіў, што Беларускае Клюб дамагаецца спаўнення ўсіх постулатаў, якія былі Клюбам паданы ўраду пасля маёвага перавароту (пастулаты гэтыя былі надрукаваны ў № 22 Сялянскае Нівы).

Апрача таго пасол Ярэмч звярнуў увагу п. Міністра на ягоны апошні дыркуляр, які перадусім мае на мэце полёнізацыю беларускіх

зямель. На гэта п. міністар ня мог даць задавольваючага адказу, толькі стараўся запэўніць што ў найбліжэйшым часе мае заняцца беларускімі справамі, з мэтай прыхільнага разгляду іх.

Цікаўна звярнуць тут увагу на эвалюцыю поглядаў п. Бартэля. Ня так даўно, некалькі месяцаў таму назад п. Бартэль як старшыня Рады міністраў у Сейме заявіў, што маніфэст скасаваць „утракізм“, а цяпер выказаў сябе прыхільнікам утраквістычных школ, значыць прыхільнікам політыкі Стан. Грабскага.

Лісты.

Шалёны (?) ляснічы б'ёцца.

У вёсцы Лычнікі, Смагонскай вол. было такое здарэньне з гаспадаром з гэтае вёскі Аляксандрам Мышуком. Ён пасьціў каровы па вясковым сасоньніку каля ўрадавага лесу „Божы дар“ і вязаў вёнікі. У гэты час праяжджаў каля яго ляснічы Шчасновіч са сваёй жонкай. Астанавіўся ляснічы й пытае: „адкуль ты?“ Мышук кажа, што з Лычнік. „А, з Лычнік!“ і давай хрысьціць старога Мышука пужаўном па лобе (Мышуку пад 70 год). Зьбіў гэтага чалавека, акрываўіў, а сам сеў і паехаў.

Ёсьць і сьведкі аб гэтай справе, што разам пасьцілі каровы з Мышуком. Ну, далей, ведамая рэч, Мышук пайшоў у пастарунак. Спісалі пракол і казалі выняць ад доктара пасьведчаньне. Пайшоў Мышук да доктара мясцовага Ясевіча, каб даў пасьведчаньне доктар і кажа яму: прыдзі аж у сераду (гэта было ў пятніцу), тады дам пасьведчаньне, а цяпер няма часу. І пачаў страшыць Мышука, што ня варта цягацца, памірыцца і г. д. Прышлося Мышуку ехаць у Ашмян, дзе й выняў пасьведчаньне. Гэты ляснічы летась пабіў Машыністага з жонкай, як той ішоў па дарозе і шмат бабаў біў у Слапсках вёсцы і проста такі з ім цялая бяда. Ці гэта яму можна людзёў біць, хоць ён і ляснічы. Мусіць надта ён ненавідзе проты гэты народ, што напаткаўшы б'е як шалёны. Ці ёсьць гэта для яго ляркаства на такі здзек? Калі ў яго на ўсе дома, дык няхай-бы біўся аб сасонку галавой, а не людзёў біў.

Антон Мышук.

Ува ўсіх справах датычачых арганізацыі Беларускага Сялянскага Саюзу

і запісі ў сябры просім звяртацца па адрэсу:

m. Wilno, ul. Połocka 4 m. 7.
Беларускі Сялянекі Саюз.

АЛЬФОНС ДОДЭ.

Сэкрэт дзядзькі Карніля.

(Пераклад з францускага Я. Ц.).

(Канчатак).

Граючы на вечарынах моладзі на сваёй дудзе, я зацемяў (гаварыў), што старшы мой хлапец і маленькая Вівета адно ў вадным закахаліся. Праўду кажучы, я за гэта ня загневаўся, бо перш-на-перш імя Карніляў было ў нас у агульным паважаньню, а потым бачыць гэную лёсую маленькую птушачку Вівету пыхаючай у маім доме—было-б для мяне вялікай прыемнасьцяй. Толькі я жадаў скончыць справу зараз-жа, не чакаючы, і пайшоў да млына, каб у двух словах закрануць яе перад дэдам... Ах! стары чараўнік. Трэба было бачыць, як ён мяне спаткаў. Быццам і няма магчымасьці яму адчыніць свае дзьверы. Я ледзь выясьніў яму свае думкі пераз дзірачку ў замку; і ўвесь час, як я гаварыў, гэны стары хітраец, худы кот, пыхцеў і бурчэў, як дэббал, у гары, над маёй галавой.

Стары ня даў мне скончыць прамовы й крыкнуў вельмі зьяважліва, каб я варочаўся да свае буды, што, калі я сьпяшаюся з жаньбой сына, то магу пашукаць яму дзядзьчыну з паравога млына. Падумаіце сабе, як закіпела ўсё ўва мне ў сярэдзіне, калі я пачуў гэныя зьяважачыя словы; але меў усё-ж такі даволі мудрасьці, каб здержацца, і, кінуўшы старога на яго жорнах, вярнуўся дамоў, каб аб'явіць дзядзем аб сваёй няўдачы... Бедныя ягняткі ня маглі гэтаму паверыць; яны, мяне прасілі як ласкі, дазволіць ім абодвым разам пайсьці на млын, каб пагаварыць з дэдам... Я ня меў адвагі ім адмовіць, фррр! вось мае закаханьня падцелі!

Акурат у той час, як яны прыйшлі на

млын, дзядзька Карніль некуды толькі што адшоўся. Дзьверы былі зачынены падвойна; але стары дабрадзеі, выходзячы, пакінуў вонках млыну сваю драбінку, і дзядзем раптам прышло ў дум улезці праз вакно, каб хоць крышачку пабачыць, што робіцца ў гэным праслаўленым млыне...

Дзівосы! млын быў пусты... Ані воднага мяшка, ані воднага зерняці збожжа; ані пылочку мукі на сьценах, ні на павучыньні... ня пахла нават гэным прыемным цёплым пахам размеленай пшаніцы, які напаяў пахнючасьцяй млыны... Млынавы вал быў пакрыты пылам, і вялікі худы кот спаў на ім...

Жылы пакой на доле меў таксама выгляд беднасьці й занедбаньня: бланкі ложка, некалькі лахманаў, кавалак хлеба на адной ступеньцы сходаў і потым у вадным кутку тры ці чатыры падэртны мяхі, з якіх сыпаўся жвірок і белая глінка.

Дык вась у чым быў сэкрэт дзядзькі Карніля! Дык гэта тынк ён вазіў увечары па дарогах, каб захаваць гонар млына і змусіць верыць, што ў ім мелецца збожжа... Бедны млын! Бедны Карніль! Даўгі час ужо, як паравыя млыны ўкралі ў іх апошнюю працу. Крылы заўсёды круціліся, але жорны хадзілі напуста...

Дзеці вярнуліся дамоў і з горкімі слязьмі апавядалі мне аба ўсім, што бачылі. У мяне сэрца гатова было разарвацца на часткі, калі я іх слухаў... Ня трацячы ані воднае часіны, я пабег да суседзяў і ў двух словах расказаў ім усю справу. І мы згадзіліся, што трэба зараз-жа везьці ў млын Карнілевы ўсю пшаніцу, якая была ў нас у засеках... Сказана зроблена. Уся вёска выправілася ў дарогу, і мы пад'ехалі туды, к узгорку, з чарадою аслоў, ацягчоных збожжам,—праўдзівым збожжам на гэты раз!

Дзьверы млына былі рашчынены наўсцяж... Перад уваходам у яго сядзеў на мяшкку з тынкам і плакаў, абхапіўшы галаву рукамі, дзядзька Карніль. Вярнуўшыся дамоў, дзядзька адразу-ж уцемяў, што ў яго нябыцьцё праніклі ў

НАВІНЫ.

— Першая беларуская лекцыя і вечарына ў Новай Вілейцы. Ня гледзячы на блізкасьць такога культурнага цэнтру як Вільня, дагэтуль у Новай Вілейцы ня было ані воднага беларускага спектаклю ні лекцыі. Толькі 5 сьнежня была магчымасьць праканацца, што ў Новай Вілейцы ёсьць вельмі падатны грунт для культурнай беларускай працы. Гэтак пры адкрыцьці Н-Вілейскага Гуртка Бел. Інст. Гасп. й Культуры на лекцыі д-ра Я. Станкевіча на тэму „Першая пара Гісторыі Беларусі“, заля „Ада“ была цалком напоўнена публікай.

Вечарам вышэйшупомненага дня ў гэтай-жа залі па ініцыятыве Віленскага Гуртка Бел. Інстытуту Гасп. й Культуры была згуляна п'еса К. Сваяка „Янка Канцавы“. Агулам ігра рабіла вельмі прыемнае ўражаньне.

Другую частку вечарыны выпаўніў беларускі хор пад загадам А. Стэповіча; сольныя часткі ў песнях выпаўнілі гр. гр. Каруза і Сіповіч. Концэртны адзел публіцы нявычайна падабаўся. Трэба жалець, што аб ім ня было ўспомнена на афішах, ды агулам вечарына рабілася пры недахватах з боку тэхнічнага.

— Агульная годняя зборка Віленскага Беларускага Студэнцкага Саюзу. У нядзелю 28. XI сёлета была годняя агульная зборка Віленскага Беларускага Студэнцкага Саюзу. Прыняўшы справаздачу ўступаючага ўраду й рэвізыйнай камісыі зборка абрала ўрад і рэвізыйнаю камісыю на сёлетні акадэмічны год. У склад ураду абраны: за старшыню — Шыран, за віцэ-старшыню — Ермаковіч, за скарбніка — Гал. Астроўшчанка, за пісара — Марыя Гітанянка і вольным сябром — Тулейка; заступнікамі абраны Журкоўскі й Пітроўскі. У рэвізыйнаю камісыю абраны: Марыя Астроўшчанка, Глінскі й Яз. Жук.

Сваім паважанаму апякуну проф. Уладычку зборка аднагалосна выказала шчыраю й гарачаю падзяку за прыязнь і апеку над Саюзам і таксама пастанавіла прасіць яго быць і ў сёлетнім годзе апякуном студэнтаў Беларусаў.

У ідучых справах беларускія студэнты прынялі паміж іншым гэтакія пастановы:

1) Прыступіць да выдаваньня „Студ. Думкі“ дзеля чага абралі рэдакцыйнаю колегію ў складзе: Бартуля, Тулейкі й Шырана.

2) Ладзіць спектаклі й вечарыны, дзеля чага абрана драматычная камісыя ў складзе: Глінскага, Жураўскага, Сяргеевіча й Мітрафанова.

3) Зьвярнуцца з просьбаю да сэнату У. С. Батуры, каб у ўнівэрсытэце ў Вільні была уведзена катэдра беларускавяды.

— Зьезд літоўскага вучыцельства. Цэнтральны ўрад Літоўскага Вучыцельскага Саюзу склікае на 30 й 31-га сьнежня сёлетагодні агульны зьезд сяброў саюзу. На зьездзе прый-

млын і даведаліся аб яго смутным сэкрэце „Гора мне! казаў ён. Цяпер мне нічога не застаецца, толькі памерці... Млын бласлаўлены!“ І ён роў разьдзіраючым душу голасам, і ён называў свой млын усялякімі імёнамі, быццам гаманіў з жывым чалавекам.

У гэты мамэнт аслы паказаліся на ўз'ездзе, і мы ўсе кінуліся крычаць моцна, як ў добры стары час: „Гэй, млынок!... Гэй, дзядзька Карніль!“ І вась мяшкі скідаюцца перад дзядзькай ў кучу, і прыгожае рыжае зерня сыплецца на дол з усіх бакоў...

Дзядзька Карніль шырака рашчыніў вочы. Ён узяў збожжа на даланаю свае староў руці і прагаварыў, сьмяючыся й плачучы разам: „Гэта збожжа... Госпадаі Божа!... Добрае збожжа!... Дазвольце мне на яго наглядзецца“. А потым, звачучыся да нас, сказаў: „Ах! я добра ведаў, што вы да мяне вернецеся“. Мы хацелі са славай занясьці яго ў вёску. „Не, не, мае дзяткі, мне трэба наўперад даць зьсьвці майму млыну... Падумаіце-ж! гэтак доўга ў яго нічога ня было на зубох!“

І мы са сьлязьмі на вачох глядзелі, як бедны стары забэгаў туды й сюды, апаражняючы мяхі, наглядваючы за жорнамі у той час, як зерня размалавалася, і лёгкі мучны пыл узлетаў да столі.

Трэба аддаць нам справядлівасьць: пачынаючы з таго дня, ніколі мы ня пакідалі старога млынара бяз працы.

Потым адноў раінай дзядзька Карніль памёр, і крылы нашага астатняга ветрака скончылі круціцца, на гэны раз ужо назаўсёды... Карніль памёр, ніхто не павёў далей яго справы.

Чаго вы хочаце, паночку?... Усё на гэтым сьведзе мае канец, і трэ' думаць, што час ветракоў мінаваў таксама, як час паромаў на Роне і гамізэлек у вялікія краскі“.

Секрэтарыят Беларускага Пасольскага Клубу у Вільні.

Дзеля таго, што сёлета Сойм вельмі рэдка збіраецца на паседжанні і затым паслы і сэнатары мала бываюць у Варшаве, ува ўсіх справах да Беларускага Пасольскага Клубу найлепш зварачвацца ў Секрэтарыят Клубу ў Вільні, Полацкая 4.

Секрэтарыят Беларускага Пасольскага Клубу працуе штодзень, апрача свята, ад 9 да 3 гадзіны.

Секрэтарыят Вел. Пас. Клубу.

муць учасьце вучыццлі Літоўскай Сэмінарыі ў Вільні, Віленскай і Сьвянцянскай гімназіі і вучыццлі пачатковых літоўскіх школаў Віленскага павету. Зьезд будзе разглядаць стан літоўскага школьніцтва і патрэбы літоўскага вучыцтва. На зьездзе мясцовыя літоўскія дзеячы працягваюць некалькі рэфэратаў, будуць таксама практычныя лекцыі.

Зьезд будзе ў Вільні ў залі літоўскай гімназіі Вітаўта Вялікага.

— Угодкі. 12-га сьнежня канчаецца 25 год з дня, калі касьцёл сьв. Мікалая быў адданы Ліцьвіном.

Дзень гэты Ліцьвіны хочучь адсвяткаваць. З ініцыятывы п. Амліі Вілейшыс зроблена складанка і куплена ўгодкавая харугва, каторая будзе пасьвячэна ў часе набажэнства ў дню ўгодка (12 сьнежня сёл.).

— Віцэ-прэзыдэнт Лакуціеўскі ў палоне. З сьнежня ў 3 гадзіне па пал. выправілася да магістрату гурба безработных з жадаўнем работы і падвышэньня платы. Да іх вышаў віцэ-прэзыдэнт мэта Вільні п. Лакуціеўскі. На дамаганьне работнікаў п. Лакуціеўскі не хацеў нічога прырачы, высьняючы толькі, што ніхто цяпер ня будзе прыняты на работу, а за тыдзень прыміцца на работу да 30 людзёў.

Што датычыцца платы, дык можа яна быць падвышана толькі тым, каторыя зарабляюць у дзень ня болей 3 зал. Безработнікі зраўнеўшы сабе, што сказана надта-ж мала і ад гэтага лічба безработных мала паменшыцца, паставілі загадаць Лакуціеўскаму дарогу назад, каторы ўжо прыгатаваўся варацацца.

Трохі пазьней прыбыў у Магістрат п. Заштоўт і па кароткай нарадзе з Лакуціеўскім, апошні сказаў цвёрда і задаволіў работнікаў. Прывок ён, што заўтра будуць узяты на работу 50 людзёў, а ў панядзелак ізноў гэтуйкі-ж. Рэшта-ж дастане работу за тыдзень.

Справа-ж падвышэньня платы будзе ськірававана да Інспектара Працы.

— Памагло. У суботу магістрат узяў на работу 60 безработных. Гэта рэзультат энэргічнага дамаганьня самых безработных перад віцэ-прэзыдэнтам п. Лакуціеўскім.

— На што віленскі магістрат мае грошы. Магістрат м. Вільні асыгнаваў 100 зал. на ёлку дзяцём „польскай воласьці“ ў Данцызе і 300 зал. на будоўлю дому ваенных інвалідаў у Варшаве.

— Будуць прыносіць пасылкі. Віленская Дырэкцыя Пошты і Тэлеграфу наняла ўжо заўсёднага прадрывецца на развожаньне пасылак адрэсатам у дом.

Гэта мае быць заведзена з 1-га студня 1927 году.

З Польшчы.

У Сойме.

3-га сьнежня Бюджэтная камісія Сойму закончыла разгляд бюджэту міністэрства Зямельных Рэформаў, пры гэтым камісія скасавала 39 штатаў (пасадаў) у вакужных Земскіх урадах.

Апрача таго камісія зменьшыла некаторыя выдаткі міністэрства, паміж іншым выдаткі на мэлірацыю лучаных (комасаваных) земляў камісія зменьшыла на 1 мільён зал.

Ёсьць ведама, прыняты бюджэт ня мае ніводнае пазыцыі на карысьць беларускага сялянства, затое палякі будуць і далей пераяжджаць на нашыя земелькі і забіраць з падносу Беларускаму селянству зямлю.

Паседжаньне Сойму.

Найбліжэйшае паседжаньне Сойму мае быць склікана на 10-га сьнежня сёлета.

Прэсавы дэкрэт.

Ходзяць чуткі, што ўрад мае падаць у Сойм новы праект закону аб прэсе. У сувязі з гэтым польскія соймавыя клубы адступаюць назад і ўжо не маняцца падтрымліваць паданай імі раней уставы аб уневажненьні прэсавыга дэкрэту.

???

Я доўга пытаўся, куды азірнуцца,
І зь кім па дарозе пайсьці,
Дзе трэба цяпер апынуцца,
Каб лепшаю долю знайсці...

*

Ці з тымі, што маюць надзею з заходу,
Ці да тых, што глядзяць на ўсход...
А можа туды, дзе ёсьць ужо быццам умова
І праложаны згоды масток...

*

У права — загінеш ў нядолі...
У лева — згуба зусім...
А проста — ў сваёй яшчэ долі
Ім цяжка пакульшто самым...

*

Ці ў права, ці ў лева, ці проста?!...
А можа зусім нікуды?!...
І думка сьвярбіць, як кароста,
Куды-жа? Туды, ці сюды?..

G—n.

Скарга птушкі.

Зырка сонейка бліскае

Цёплы ветрык ціха ве,

Ў небе бела хмарка тае,

Траўка ў полі зелянее.

А у клетцы, ля ваконца,

Сядзіць птушачка малая,

Залатым касулям сонца

Яна скаргу пасылае:

„Ой, касулі залатыя,

Вы скажэце Пану Богу

Цяжка так за што карае

Ён мяне, малу нябогу?

„То-ж жыла сабе на волі

У зялёным мілым гаю,

Ня чыніла крыўд ніколі —

Ўсе-ж аб гэтым добра знаюць!

„Як цяпер той дзень я помню:

Ў лесе гожа я паяла,

І невядома якім чынам

Ў клетку ў той-жа дзень папала.

„І хоць сьведзіць цяпер сонца,

Ветрык цёплы ціха ве,

Мяне сум грызе бяконца,

Мае сэрца камянее!

„Чую, як пяюць сястрыцы

У далёкім родным гаю, —

Пяць разам, бедна птушка,

Зь імі права я ня маю!

„Сум-нуда аб родным гаю

Мае сэрца разрывае!...

Ой, за што наш Бог Вялікі

Мяне цяжка так карае?!

„Занясеце-ж, сонца коскі,

Маю скаргу Пану Богу,

На Яго прыказ, хай, Боскі,

З клеткі выпусьцяць нябогу!

„Каб магла ў зялёным гаю

Ізноў я лётаць і паяці,

Відь гняздо для сваіх дзетак,

З ўсімі разам працаваці!...

Панясьлі з сабой касулі

Скаргу птушкі Пану Богу... —

Невядома чым пацешыць

Госпад птушачку, нябогу?!...

Сяргей Пяюн.

24.XI.1926 г.

Польская нота Нямецчыне.

У нямецкім парламэнце адзін з паслоў ад імя ўрадавых клубаў падаў дэкларацыю ў справе апошніх выбараў у Верхняй Сілезіі, што знаходзіцца пад Польшчай.

У сувязі з гэтым польскі пасол у Берліне 30.XI с. г. падаў Нямецкаму ўраду ноту. У гэтай ноце польскі ўрад піша, што паданая ў Нямецкі парламент дэкларацыя мае ў сабе адэнку выбараў і крытыкуе адносіны польскіх уладаў да грамадзян Польшчы.

Далей, дэкларацыя займаецца адносінамі польскага ўраду да нямецкай меншасці ў Польшчы і мае ў сабе падзяку выбаршчыкам за тое, што галасавалі за нямецкія сьпіскі. Нота польскага пасла ліча гэта за ўмешваньне ў унутраныя справы чужой дзяржавы, што можа выклікаць непажаданыя вынікі.

Нямецкі адказ на польскую ноту.

Нямецкае Міністэрства замежных спраў 4.XII с. г. выслала ў Варшаву адказ на польскую ноту.

У адказе Немцы пішучь, што польская нота ня мае пад сабой ніякага фундаменту, бо верхня-сілескія выбары, хаця дакананыя на польскай частцы Верх. Сілезіі, ёсьць справай, якой Нямецчына вельмі цікавіцца. Дэкларацыя нямецкага пасла ў парламэнце не выходзе з ра-

мак, у якіх прынята абгаварываць унутраныя палітычныя справы іншых краёў

Калі польскі ўрад кажа, што падобныя дэкларацыі могуць зашкодзіць добрым адносінам паміж Польшчай і Нямецчынай, то Нямецкі ўрад цвёрдзіць, што гэтыя адносіны больш псуецца, калі ходзе аб Верхнюю Сілезію, праз нядобрае выканваньне жэнеўскае конвенцыі.

У сувязі з гэтым Нямецкі ўрад звяртае ўвагу польскаму ўраду на жалабы нямецкіх меншасцяў у польскай Верхняй Сілезіі, апрача таго звяртае ўвагу на варожыя Нямецчыне маніфэстацыі ў Катавіцах у дзень 28 лістапада с. г., у якіх на'т браў удзел польскі міністар унутраных спраў і сілескі ваявода.

У сувязі з такім адказам польскі ўрад відаць ужо шкадуе, што начынаў справу, бо толькі на сябе сыцягнуў віну невыконваньняў жэнеўскай конвенцыі.

Пястоўскае „Echo“ зачынілася.

4-га сьнежня перастала выходзіць „Echo Warszawskie“, орган пястоўцаў. Рэдакцыя высьняе, што газэта перастае выходзіць з прычыны цяжкіх варункаў.

На чугунным мосьце раскручваюць шрубы.

На чугунным мосьце паміж станцыям-Сувалкі — Трацішкі стораж пабачыў, што былі параскручаваны шрубы. Каб справа гэтая была дасьледжана трохі пазьней, дык мог-бы выварнуцца цягнік.

Вайсковы падатак.

З Варшавы наказваюць, што скоро будзе ўведзены вайсковы падатак. Падатак гэты будзе наложэны на рэзэрвістых і паспалітакоў (апалчэнцаў). Падатак гэты будзе выносіць для рэзэрвістых па 10 зл. у год, 2) для паспалітакоў з аружжам 15 зл., 3) для паспалітакоў без аружжя 15 зл. Тыя што плацяць падатак даходны будучь плаціць падатак вайсковы ў залежнасьці ад вышынні даходаў. З даходу ад 2 тыс. да 3 тыс. зл. падатак будзе па 2 зл. за тысячу, ад 3 да 5 тыс. па 3 зл. за тысячу. А тыя, што не дастаюць пэнсыі а маюць даходы з уласнасьці ці з іншых крыніц плацяць: рэзэрвісты па 10 проц. ад даходнага падатку, паспалітакі з аружжам па 20 проц. і паспалітакі без аружжя па 15 проц.

Узрост дарагоўлі.

Паводле даных Камісіі для дасьледаў коштаў утрыманьня за апошні месяц дарагоўлі ў Варшаве паднялася на 2,59 проц., а кошты пажывеньня падняліся на 5,56 проц.

Безработьце ўзрастае.

За апошні тыдзень лік безработных у Польшчы узрос на 3,981 асоб, пры тым агульная лічба безработных у Польшчы на 28 лістапада выносіла 200.567 асоб.

З жыцьця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Справа бібліятэк-чытальняў.

Пажадана каб усе Гурткі Інстытуту залажылі бібліятэчкі-чытальні. Віленскі Аддзел Інстытуту паможа Гурткам тым, што будзе высьлаць кніжкі наперад.

Гурткі, якія хочучь залажыць бібліятэчкі, павінны звярнуцца ў Віленскі Аддзел і падаць спісак кніг, якія ўжо маюць, каб Аддзел мог высьлаць ім іншыя кніжкі, каторых Гурткі яшчэ ня маюць.

Віленскі Аддзел Інстытуту.

Што дзеецца ў сьвеце?

Забастоўкі ў цукроўнях.

У вапошні чацьвер абвешчана была забастоўка ў цукроўнях Галіччыны. На забастоўку згадзілісь ўсе работнікі прыватных цукроўняў.

6 сьнежня мела быць у гэтай справе нарада цукравых прамыслоўцаў з прадстаўнікамі ад работнікаў.

З Лігі Народаў.

Як паведамляюць газэты польскія і заграничныя ў Лізе Народаў вытвараецца новае палажэньне. Формуецца кола прадстаўнікоў чатырох найбольшых дзяржаваў у Эўропе: Брыян з Францыі, Чэмбэрлен з Англіі, Мусоліні з Італіі і Штрэзэман з Нямецчыны. Яшчэ перад пачаткам нарадаў Лігі гэтыя павадры ўжо вялі між сабой перагаворы. Перад імі стаіць вялікае справа аб перадачы ваеннага контролю над Нямецчынай з рук Францыі і Англіі ў рукі Лігі Народаў.

Выпісвайце Сялянскую Ніву!

З прычыны узросту ліку падпісчыкаў, газэта выходзе два разы у тыдзень, а цана астаецца тая самая.

Асобны нумар наштуе толькі 10 грошаў!

Польскія газеты вельмі перапалоханы гэтым зваротам справы. Вытыкаюць яны небажальна, якая можа стацца, калі будзе створана Рада чатырох ды яшчэ са Штрэзманам на чале, бо Польшча будзе зусім у хвасьце.

Забастоўка вуглякопаў у Англіі канчаецца.

Цяперак з пасярод капальняў вялікага значэння, каторыя не падпісалі яшчэ акружных паразуменьняў з вуглякопамі, асталіся толькі дзве. Ува ўсіх выпадках умовы маюць забавязваць на час ад 2-х да 5-х год.

З прычыны павароту да работы ў капальнях, ад 1-га сьнежня цана вугальна павіжана на 25 проц.

Паводле апошніх вестак забастоўка ангельскіх вуглякопаў зусім закончана.

З Лёндана пішуць, што ўжо вярнулася да працы каля 70 тысяч работнікоў. Вуглякопныя промыслы даходзяць ўжо да нормальнага палажэння.

Дзе-ж цяпер дзеньца польскі вугаль і што будуць рабіць польскія вуглякопы?

Троцкага далей усё адсуваюць.

З Масквы пішуць, што Троцкі звольніўся з становішча згадчыка гаспадарскай камісіі. Яго змяніў заступнік старшыні рады саюзных рэспублікаў.

У Кітаі.

Парыская газета „Le Matin“ паведамляе, што ў бягучым часе кітайскія рэволюцыйністы (чырвоныя) абхвацілі сем акругоў, у якіх здаходзіцца да 200 міль. жыхароў.

Па апошнім ангельскім весткам становішча Англічан у Кітаі вельмі пагоршылася. Аб гэтай справе загаварылі ў ангельскім урадзе й перадалі яе ў ніжэйшую палату.

У сувязі з гэтым Англічане прысудзілі на згубу цэлыя сотні кітайскіх паўстанцаў (піратаў). Адна паўстанка, як гавораць, каб дзя была згублена паказвалася-бы ўсюды перад сваімі сябрамі, каб падшпачыць сваіх сяброў.

У Паі-Лунг-Пінг расстрэляна 250 паўстанцаў, у Квэн-Тай—124. У лічбе гэтай было больш як дзесяць жанчын.

Альбанскае паўстаньне.

Альбанскае паўстаньне закончылася пактам з Італіяй. Белградзкія газеты, крытыкуюць гэты пакт даводзячы, што цяпер граніца Італіі даходзіць аж да рэчкі Дрым, ці аж да паўднёвай Сэрбіі. „Время“ белгародзкае піша, што пакт гэты не з'яўляецца дагаворам, што служыць інтарэсам абудвых старон, кідае ён Альбанію пад італьянскі пратэктарат (апеку).

Апрача таго загражаець ён ня менш і другім дзяржавам на Баўканскім паўвостраве, бо не дае Альбаніі, рабіць дагаворы з суседзямі. Міністар замежных справаў у Югаславіі Ніччыч даводзе, што гэты пакт пагоршвае значэнне Югаславіі бо раней, аб незалежнасьці Альбаніі дбала як Італія, так і Югаславія. Югаслаўскія газеты таксама нападаюць на Ніччыча за тое, што ён прагледзіў гэты пакт і пазволіў Італіі ўзяць у свае рукі пратэктарат над Альбаніяй.

Англія й СРСР.

Зносіны Саветаў з Англіяй пагаршаюцца. Дыплёматычныя ангельскія колы згаджаюцца з тым, што па сьмерці Красіна ў Англіі ня будзе прадстаўніка Савецкага, бо Саветы ня хочуць перарваць свае прапаганды на шкоду Брытанскай дзяржаве.

Радавы пасол Красін аставіў спадчыну ў суме 3 мільёнаў ф. штэрлінгаў.

З Масквы пішуць, што там узнікла нязгода паміж жонкай апошняга прайстаўніка савецкага ў Лёндане Красіна й урадам. Урад дамагаецца, каб Красіна вярнула яму 3 міль. фунтаў штэрлінгаў, якія асталіся па сьмерці яе мужа. Адкуль узяў Красін гэтулькі грошы, калі ён браў у месяц 190 рубл.?

Ліст да Рэдакцыі.

Паважаны Пане Рэдактар!

Не адмоўце змясьціць ў Вашай паважнай газэце ніжэйпісанае:

„Нашая Справа“ за 4 сьнежня № 3, змяшчаючы рэцэнзыю на беларускі пераклад расейскае поэмы А. Блока—„Дванаццаць“, ні з таго ні з сяго прышляла туды маё літэратурнае ім, кажучы аб маім перакладзе жермантоўскіх поэмаў „Мцыры“ і „Дэмон“, што яны „з тэхнічнага боку даволі ўдатныя, мелі, аднак, вялікую нястачу: перакладчык не здалеў вызваліцца да канца ад уплыву духа расейскае мовы, дык і ня чуецца ў іх духа беларускага...“

Я далёкі ад таго, каб баяцца крытыкі мае літэратурнае працы і магу толькі пашкадаваць, што дасюль у беларускім друку ані на „Мцыры“ ані на „Дэмон“ ніхто крытычна не зарэагаваў. Пераклады мае рэцэнзаваліся тутэйшаю польскаю і расейскаю („Мцыры“) прэсаю. Крытыка тады мае вагу, калі яна бесстаронная.

З боку „Нашае Справы“ я на гэтаю бесстароннасьць разьлічаць не магу, бо ведаю, што ў ліку яе „супрацоўнікаў“ ёсьць асоба, якая мае са мною асабістыя рахункі. Ну дык і зводзіць іх са мною, як толькі можа, стараючыся пры кожным здарэньні рабіць нягодную спробу мяне „лягнуць“.

Што датычыць духу поэмаў „Мцыры“ і „Дэмон“, дык ён грузінскі і ніякі перакладчык нічога беларускага туды ўліць ня можа бяз рызыкі поўнага перакалечаньня твораў аднаго з найбольшых лірыкаў, якога знае ўвесь культурны сьвет. Гэта кожнаму граматыму чалавеку вядома. А што датычыць „духу мовы“, дык у „Нашай Справе“ гэтага чужога духу можна пазычыць, колькі хто хоча. Гэткія яе разькачкі, як „рытміка вложная“, (гл. рэцэнзыю на „Дванаццаць“), „зніштажачая крытыка, „дзюючыя распараджэньні“ і шмат іншага, чаго я не магу тут пералічваць, гавораць самі за сябе.

З пашаваю

Краўцоў Манар.

Вільня, 5.XII.1926 г.

НАШАЯ ПОШТА.

Я. Башкіру: Мнагаполье у Зах. Беларусі чужь ня ўсюды ўведзена, затым Ваш артыкул ня мае вялікага значэння.

Гр. Міткевічу: Ліст не змяшчаем, бо такой рэпліцы ня будзе канца.

Амяляшка Янка: 3 кал. за паўцаны за разгаданьня загадкі паслалі.

Пузырэўскі Ізідор: 1 зол. 10 гр. дасталі, Бел. Нар. Кал. за адгадаваю загадку за трэці цаны паслалі.

Войніч Мікалай: З Вашым вылічэньнем не згаджаемся. Паслалі адзін календар. Асталося ў нас Вашых 15 гр.

Пяшчынскі Васіль і Літвінчык Васіль: па 1 зл. 70 гр. дасталі, па 2 кал. за паўцаны за разгаданьня загадкі паслалі.

Сайка Сяргей: Вам належацца 4 кал. за 2 трэці цаны, а не за 1 трэць. Дык на прысланыя 2 зал. 30 гр. пасылаем толькі 2 кал. ўпісаным (94×2=188+ ўпісаная перасылка).

Юркай Янка: Вы ня прыслалі грошаў на перасылку. Дык за прысланыя 3 зал. 50 пасылаем за адгадаваньня загадкі 4 кал. ўпісанай перасылкаю (70×4=280, перасылка 40 і ўпіс 30, разам 3 зал. 50 гр.).

Дасталі:

Ад: Хартановіча Наума — 2 зал., газэту пасылаем; Масюна Максіма — 1 зал. 50 гр., газэту пасылаем; ад: Міцькі Л., Чэрняўскага І., Лявончыка Сым., Ігнатоўскага П., Бізуна Ів., Крэўскага Ант., Загорскага Мік., Кляюя Мікалая і Янковіча Ант. — па 1 зал.

БЕЛАРУСКІЯ ЗАГАДКІ.

39. Еду, еду—ні дарогі, ні следу; пугай паганяю, на сьмерць паглядаю.

40. Два браты пайшлі разам купацца.

Адгадкі загадак з № 42: 37) сонца, 38) месяц.

Беларускія прыказкі.

Кажура латка, як родна матка.
Лейей дома гарох і капуста, як на вайне курыца тлуста.

Загадкі й прыказкі падаў

Арсень Сьвяртана.

АБВЕСТКА.

Гурток Бел. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў м. Браславі, вул. 3-га Мая № 3 дае ўсялякія інфармацыі і дапамагае ў справах адкрыцьця беларускіх урадавых школ на абшару Браслаўскага павету.

Урад Гуртка.

Купляйце! БЕЛАРУСКІ НАРОДНЫ КАЛЕНДАР Купляйце!

на 1927 год.

Календар гэты выйшаў кірыліцаю („рускімі“ літарамі).

ЦАНА 1 экз. — 1 зал. 40 гр., ПЕРАСЫЛКА (звычайная) аднаго экз. стоюць 15 грошаў (значыцца календар зь перасылкаю стоюць 1 зал. 55 гр.).

Перасылка 2-х экз. — 30 гр.

„ 3-х „ — 30 гр.

„ 4-х „ — 40 гр.

Перасылка ўпісаная (заказная) на 30 гр. даражэй.

Хто выпісвае ад 5-ёх да 10-ёх календароў, той за перасылку не плаціць і яму пасылаюцца календары пасылкай упісанай (заказной, *polesonej*). Хто купляе ня меней 10-ёх календароў, таму даецца спуск (уступка) 20% (на залатоўцы 20 грошаў), але за перасылку ён плаце. Перасылка ўпісаная (заказная, *polesona*) ад 10 да 38 экз. стоюць 1 зал. 50 гр., ад 39 да 76 — 2 зал. 30 гр., ад 77 да 114 — 3 зал. 80 грошаў.

Перасылка накладнай платой (*za pobraniem*) на 40 гр. даражэй.

Хто купляе ня меней 20 календароў, таму даецца спуск (уступка) 30% і наагул кнігарням і гандляром кнігамі спуск 30%.

Найляпей пасылаць грошы паштовым пераказам (пераводам), бо гэтак найтаней абыйдзеца. Можна пасылаць грошы за 1 або 2 календары паштовымі маркамі ў лісьце, але гэтак будзе даражэй. Ня радзім выпісваць календары і наагул кнігі накладнай платой, бо гэта будзе найдаражэй.

Галоўны склад:

ВІЛЬНЯ, Зарэчча, вул. Крывое Кола № 21—3 Я. Станкевіч (Wilno, Zarzecze, ul. Krzywe Koło Nr. 21 m. 3. J. Stankiewicz).

Апроч таго можна выпісваць з Рэдакцыі „Сялянскай Нівы“, Беларускай Кнігарні — Астрабрамскай вул. № 2 і іншых беларускіх кнігарняў у Вільні.

На правінцыі дамагайцеся ўва ўсіх кнігарнях і ў гандляроў кнігамі.

Крыху ізь „зьместу“ Беларускага Народнага Календара.

I. Мы й наша бацькаўшчына.

Якога мы паходжаньня? Калі паўстаў Беларускі Народ і зь якіх плямёнаў ён складаўся.

Гісторыя Беларусі. Першая пара гісторыі Беларусі (ад пачатку да XIII ст.); Другая пара гісторыі Беларусі (з XIII ст. да канца XVI ст.); Культура беларуская; Адносіны з Маскоўшчынаю; Як дайшло да вуні з Польшчаю?; Спраба правам бараніць сваю незалежнасьць; III-я пара гісторыі Беларусі. Беларусь у фэдэрацыі з Польшчаю; IV-я пара гісторыі Беларусі. Беларусь прылучаная да Маскоўшчыны; V-я пара гісторыі Беларусі, пара адраджэнскага руху беларускага (ад 1905 г. дагэтуль). *Брачыслаў Скарыніч.*

Наша Бацькаўшчына; Насяленьне Беларусі. *Крывіч.*

II. Чаго нам трэба?

Аб славянскім „брацтве“, *Давідовіч;* Промысл, *М. Прыанскі;* Гандаль, *М. Пр.;* Коопэрацыя; коопэрацыя й нацыянальнасьць, проф. *В. Томіянц;* Банкі й касы ўзаемнай пазыкі; Зямля, *Давідовіч;* Як я забясьпечыў будучыню свайго дзіцяці, *Н. Ля.*

Ніколі ня зьніштажай сваей роднай газэты. Прачыташы дайце яе суседу.